

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ**

1. Να αναφέρετε μερικά μακροοικονομικά μεγέθη. Γιατί τα μεγέθη αυτά ονομάζονται μακροοικονομικά;
2. Γιατί θεωρείται απαραίτητη η μέτρηση των μακροοικονομικών μεγεθών;
3. Από ποια κρατική υπηρεσία συλλέγονται και υπολογίζονται τα μακροοικονομικά μεγέθη και σε τι χρησιμεύουν;
4. Με ποιες εναλλακτικές μεθόδους μπορεί να μετρηθεί το μέγεθος της παραγωγής και πώς ονομάζεται το αποτέλεσμα κάθε μεθόδου;
5. Να εξηγήσετε γιατί το εγχώριο προϊόν, το εγχώριο εισόδημα και η εγχώρια δαπάνη θεωρούνται έννοιες ταυτόσημες.
6. Να δώσετε την έννοια του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).
7. Για την μέτρηση της παραγωγής μιας χώρας λαμβάνεται η αξία αγοράς των προϊόντων. Γιατί αυτό είναι απαραίτητο να γίνεται;
8. Ποια αγαθά ονομάζονται τελικά και ποια ενδιάμεσα. Να αναφέρετε παραδείγματα.
9. Να εξηγήσετε αν στον υπολογισμό του ΑΕΠ λαμβάνεται υπόψη η αξία των τελικών ή ενδιάμεσων αγαθών.
10. Ένα μοτέρ αξίας €500 χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή ενός ψυγείου το οποίο πωλήθηκε €1.200. Η αξία του προϊόντος που θα περιληφθεί στο ΑΕΠ θα είναι:  
  
α) €500  
**β) €1.200**  
γ) €1.700  
δ) €700

Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

**Στο ΑΕΠ περιλαμβάνεται η αξία του τελικού προϊόντος, Η αξία του μοτέρ συμπεριλαμβάνεται στην αξία του ψυγείου.**

11. Μπορεί κάποιο αγαθό να είναι σε κάποιες περιπτώσεις τελικό και σε κάποιες άλλες ενδιάμεσο αγαθό; Να δώσετε ένα παράδειγμα.

Ένα αγαθό μπορεί κάποτε να είναι τελικό και κάποτε ενδιάμεσο αγαθό. Για παράδειγμα, η ζάχαρη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή γλυκού είναι ενδιάμεσο αγαθό και δεν περιλαμβάνεται στον υπολογισμό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, γιατί η αξία της περιλαμβάνεται μέσα στην αξία του γλυκού. Αν όμως η ζάχαρη αγοραστεί από τη νοικοκυρά θεωρείται τελικό αγαθό και περιλαμβάνεται στην αξία του ΑΕΠ.

12. Μια ρωσική εταιρεία έχει την έδρα της στην Κύπρο. Το εισόδημα της εταιρείας αυτής συμπεριλαμβάνεται στο ΑΕΠ της Κύπρου;

Στο ΑΕΠ της Κύπρου περιλαμβάνεται μόνο αν η παραγωγή γίνεται στην Κύπρο. Αν η έδρα βρίσκεται στην Κύπρο αλλά η παραγωγή γίνεται εκτός Κύπρου, τότε δεν περιλαμβάνεται στο κυπριακό ΑΕΠ.

13. Το ΑΕΠ μιας οικονομίας σε μια χρονική περίοδο ήταν €900 εκ. Κατά την ίδια περίοδο ο κύκλος εργασιών (πωλήσεις) όλων των επιχειρήσεων της οικονομίας ήταν €950 εκ. Που οφείλεται η διαφορά;

(i) Η διαφορά οφείλεται στο γεγονός ότι το ΑΕΠ περιλαμβάνει μόνο προϊόντα που παρήχθησαν κατά το τρέχον έτος.

(ii) Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει:

- πωλήσεις νέων προϊόντων που είχαν παραχθεί το προηγούμενο έτος και παρέμειναν απούλητα (αρχικά αποθέματα)
- πωλήσεις μεταχειρισμένων προϊόντων που παρήχθησαν σε προηγούμενα έτη
- διπλούς υπολογισμούς του ίδιου προϊόντος
- πωλήσεις εισαγομένων προϊόντων
- ενώ δεν περιλαμβάνει προϊόντα που παρήχθησαν το τρέχον έτος αλλά έχουν παραμείνει απούλητα (τελικά αποθέματα)

14. Μια Κυπριακή εταιρεία κατασκευάζει ένα δρόμο στο Κατάρ.

α) Να εξηγήσετε αν η παραγωγή της εταιρείας αυτής θα περιλαμβάνεται στο εθνικό ή εγχώριο προϊόν της Κύπρου

Η παραγωγή της εταιρείας αυτής θα περιλαμβάνεται στο εθνικό προϊόν της Κύπρου αφού πρόκειται για Κυπριακή εταιρεία, ανεξάρτητα από τη χώρα που γίνεται η παραγωγή.

β) Να εξηγήσετε αν η παραγωγή της εταιρείας αυτής θα περιλαμβάνεται στο εθνικό ή εγχώριο προϊόν του Κατάρ.

**Η παραγωγή της εταιρείας αυτής θα περιλαμβάνεται στο εγχώριο προϊόν του Κατάρ αφού η παραγωγή γίνεται στο Κατάρ, ανεξάρτητα από την εθνικότητα των κατόχων των συντελεστών παραγωγής.**

15. Ένας πίνακας του Ελ Γκρέκο πωλήθηκε το 2015 αντί 2 εκ. ευρώ. Η αξία του θα περιληφθεί στο εγχώριο προϊόν του 2015; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

**Η αξία του πίνακα δεν θα περιληφθεί στο εγχώριο προϊόν του 2015 γιατί η παραγωγή του δεν έγινε το 2015. Το ΑΕΠ περιλαμβάνει την αξία των προϊόντων που παράγονται σε ένα έτος και όχι την αξία των προϊόντων που πωλούνται.**

16. Να δώσετε τον ορισμό του εγχώριου και του εθνικού προϊόντος. Ποια η σχέση που τα συνδέει;

17. Τι περιλαμβάνεται στο “Εισόδημα από το εξωτερικό” και τι στο “Εισόδημα προς το εξωτερικό”; Ποια είναι η σχέση που τα συνδέει; Να δώσετε παραδείγματα.

18. Ένας Κύπριος εργάζεται προσωρινά στη Σαουδική Αραβία και ένας πολίτης από τον Λίβανο εργάζεται προσωρινά στην Κύπρο. Πώς αναμένεται το εισόδημά τους να επηρεάσει το “Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό” της Κύπρου;

**Το εισόδημα του Κύπριου που εργάζεται στη Σαουδική Αραβία αυξάνει το “Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό”, ενώ το εισόδημα του Λιβάνιου μειώνει το “Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό” της Κύπρου. Η τελική επίδραση εξαρτάται από το ποιο εισόδημα είναι μεγαλύτερο, του Κύπριου ή του Λιβάνιου.**

19. Κύπριος διπλωμάτης εργάζεται στο Βέλγιο. Το εισόδημά του αποτελεί **εισόδημα από/προς** το εξωτερικό για την Κύπρο και **αυξάνει/μειώνει** το Καθαρό εισόδημα από εξωτερικό.

20. Αλλοδαπή οικιακή βοηθός εργάζεται στην Κύπρο. Το εισόδημά της αποτελεί εισόδημα **από/προς το εξωτερικό** για την Κύπρο και **αυξάνει/μειώνει** το Καθαρό εισόδημα από εξωτερικό.

21. Πότε το “Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό” είναι θετικό και πότε αρνητικό;

**Όταν το εισόδημα από το εξωτερικό είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα προς το εξωτερικό, τότε το καθαρό εισόδημα από εξωτερικό είναι θετικό.**

**Αντίθετα, αν το εισόδημα προς το εξωτερικό είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα από το εξωτερικό, τότε το καθαρό εισόδημα από εξωτερικό είναι αρνητικό.**

22. Να δώσετε τον ορισμό του εγχώριου και του εθνικού εισοδήματος. Ποια η σχέση που τα συνδέει;

23. Να δώσετε τον ορισμό της εγχώριας και της εθνικής δαπάνης. Ποια είναι η σχέση που τις συνδέει;

24. Μεταξύ δύο οικονομικών μεγεθών, εγχώριου και εθνικού:

α) Ποιο είναι το μεγαλύτερο και γιατί;

**Όταν το εισόδημα από το εξωτερικό είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα προς το εξωτερικό (καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό θετικό), τότε το εθνικό μέγεθος είναι μεγαλύτερο από το εγχώριο.**

**Αντίθετα, όταν το εισόδημα προς το εξωτερικό είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα από το εξωτερικό (καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό αρνητικό), τότε το εγχώριο μέγεθος είναι μεγαλύτερο από το εθνικό.**

β) Ποιο χρησιμοποιείται ως δείκτης επίδοσης της οικονομίας και γιατί;

25. Υπογραμμίστε το ΟΡΘΟ:

Εισόδημα προς το εξωτερικό είναι:

α) Τα μερίσματα από επενδύσεις στο εξωτερικό

**β) Τα κέρδη υπεράκτιων εταιρειών**

γ) Οι μισθοί από απασχόληση σε άλλες χώρες

δ) Οι τόκοι εσωτερικών δανείων.

26. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                            | € εκ. |
|----------------------------|-------|
| Εγχώριο Προϊόν             | 150   |
| Εισόδημα από το εξωτερικό  | 30    |
| Εισόδημα προς το εξωτερικό | 10    |

Να υπολογίσετε το εθνικό προϊόν και να το συγκρίνετε με το εγχώριο. Ποιο είναι το μεγαλύτερο και γιατί;

**Εθνικό Προϊόν = Εγχώριο Προϊόν + Εισόδημα από το εξωτ – Εισόδημα προς εξωτ**

**Εθνικό Προϊόν = 150 + 30 – 10                      Εθνικό Προϊόν = 170**

27. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                            | € εκ. |
|----------------------------|-------|
| Εθνικό Εισόδημα            | 200   |
| Εισόδημα από το εξωτερικό  | 25    |
| Εισόδημα προς το εξωτερικό | 40    |

Να υπολογίσετε το εγχώριο εισόδημα και να το συγκρίνετε με το εθνικό. Ποιο είναι το μεγαλύτερο και γιατί;

**Εθνικό Προϊόν = Εγχώριο Προϊόν + Εισόδημα από το εξωτ – Εισόδημα προς εξωτ**

**200 = Εγχώριο Προϊόν + 25 – 40                      Εγχώριο Προϊόν = 215**

28. Ποια η διαφορά μεταξύ Καθαρού και Ακαθάριστου Προϊόντος. Ποιο χρησιμοποιείται ως δείκτης επίδοσης της οικονομίας και γιατί;

29. Να δώσετε την έννοια του όρου “Απόσβεση”.

30. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                             | € εκ. |
|-----------------------------|-------|
| Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα | 240   |
| Εισόδημα από το εξωτερικό   | 45    |
| Εισόδημα προς το εξωτερικό  | 30    |
| Αποσβέσεις                  | 18    |

Να υπολογίσετε το:

- α) Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα
- β) Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα
- γ) Καθαρό Εθνικό Εισόδημα

|                                    | € εκ.          |
|------------------------------------|----------------|
| <b>Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα</b> | <b>240</b>     |
| - Αποσβέσεις                       | (18)           |
| <b>Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα</b>     | <b>(α) 222</b> |
| + Εισόδημα από το εξωτερικό        | 45             |
| - Εισόδημα προς το εξωτερικό       | (30)           |
| <b>Καθαρό Εθνικό Εισόδημα</b>      | <b>(γ) 237</b> |
| + Αποσβέσεις                       | 18             |
| <b>Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα</b>  | <b>(β) 255</b> |

31. Να εξηγήσετε την έννοια των όρων:

- α) προϊόν σε τιμές συντελεστών
- β) προϊόν σε τιμές αγοράς

Ποια η σχέση που συνδέει τις δύο έννοιες;

32. Έστω ότι μια οικονομία παράγει τρία προϊόντα Α, Β και Γ που κοστίζουν €50, €80 και €100 αντίστοιχα. Το κράτος επιβαρύνει το προϊόν Α με φόρο κατανάλωσης €8 και επιχορηγεί το προϊόν Β με €10.

Να υπολογίσετε το εγχώριο προϊόν:

- α) σε τιμές συντελεστών
- β) σε τιμές αγοράς.

| Προϊόν | Τιμές συντελεστών<br>παραγωγής<br>(τιμές κόστους) | Τιμές αγοράς    |
|--------|---------------------------------------------------|-----------------|
| A      | 50                                                | 50              |
| B      | 80                                                | $80 + 8 = 88$   |
| Γ      | 100                                               | $100 - 10 = 90$ |
| Σύνολο | 230                                               | 228             |

Προϊόν σε τιμές αγοράς = Προϊόν σε τιμές συντ παραγ + Έμμεσοι Φόροι - Επιδοτήσεις

Προϊόν σε τιμές αγοράς =  $230 + 8 - 10$

Προϊόν σε τιμές αγοράς = 228

33. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                                              | € εκ. |
|----------------------------------------------|-------|
| Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών | 240   |
| Εισόδημα από το εξωτερικό                    | 45    |
| Εισόδημα προς το εξωτερικό                   | 30    |
| Αποσβέσεις                                   | 18    |
| Έμμεσοι Φόροι                                | 5     |
| Επιδοτήσεις                                  | 3     |

Να υπολογίσετε το:

α) Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς

β) Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς

γ) Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές αγοράς.

|                                              | € εκ.   |
|----------------------------------------------|---------|
| Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών | 240     |
| + Εισόδημα από το εξωτερικό                  | 45      |
| - Εισόδημα προς το εξωτερικό                 | (30)    |
| Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών  | 255     |
| + Έμμεσοι Φόροι                              | 5       |
| - Επιδοτήσεις                                | (3)     |
| Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς       | (α) 257 |
| + Αποσβέσεις                                 | 18      |
| Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς   | (β) 275 |
| + Εισόδημα προς το εξωτερικό                 | 30      |
| - Εισόδημα από το εξωτερικό                  | (45)    |
| Ακαθάριστο Εγχώριο σε τιμές αγοράς           | (γ) 260 |

34. Πώς υπολογίζεται το εγχώριο προϊόν μιας χώρας:

α) με τη μέθοδο της τελικής αξίας

β) με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας

Να αναφέρετε ποια μέθοδος πλεονεκτεί και γιατί;

35. Να εξηγήσετε πως γίνεται ο χειρισμός των αποθεμάτων, αρχικών και τελικών, κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ.

**Κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ (αξία προϊόντων κατά την τρέχουσα παραγωγή), η αξία των τελικών αποθεμάτων προστίθεται γιατί αποτελεί παραγωγή του τρέχοντος έτους, ενώ η αξία των αρχικών αποθεμάτων αφαιρείται γιατί αποτελεί παραγωγή του προηγούμενου έτους.**

36. Να δώσετε τον ορισμό της έννοιας “προστιθέμενη αξία”.

37. Ένας γεωργός πουλά σε μια φρουταρία φράουλες αξίας €500 και η φρουταρία πουλά τις φράουλες στους πελάτες της προς €800. Στο ΑΕΠ θα υπολογιστούν:

α) €300

β) €500

**γ) €800**

δ) €1.300

38. Ένα εργοστάσιο γαλακτοκομίας αγοράζει φρέσκο γάλα αξίας €6.000, το παστεριώνει και το πωλεί αντί €10.000. Η αξία του παστεριωμένου γάλακτος στην αρχή της χρονιάς ήταν €500 και στο τέλος €1.500. Πόση είναι η προστιθέμενη αξία;

**Προστιθέμενη αξία = Πωλήσεις - (Αρχικό Απόθεμα + Αγορές - Τελικό Απόθεμα)**

**Προστιθέμενη αξία = 10.000 - (500 + 6.000 - 1.500)**

**Προστιθέμενη αξία = 5.000**

39. Κατά τη διάρκεια του 2017, μια κτηνοτροφική μονάδα παρήγαγε και πωλούσε γάλα σε μια γαλακτοβιομηχανία αντί €50.000. Η γαλακτοβιομηχανία μετέτρεπε το γάλα σε τυρί και το πωλούσε σε υπεραγορές αντί €80.000. Οι υπεραγορές πωλούσαν το τυρί σε καταναλωτές αντί €90.000.

Τα αποθέματα του προϊόντος στα διάφορα στάδια επεξεργασίας είχαν ως εξής:

| Στάδια επεξεργασίας | Αρχικό Απόθεμα (€) | Τελικό Απόθεμα (€) |
|---------------------|--------------------|--------------------|
| Κτηνοτροφική μονάδα | 0                  | 1.000              |
| Γαλακτοβιομηχανία   | 3.500              | 0                  |
| Υπεραγορές          | 2.500              | 4.000              |

### Ζητείται:

Η αξία του τελικού προϊόντος που έχει συμπεριληφθεί στο εγχώριο προϊόν:

- α) Με τη μέθοδο της τελικής αξίας
- β) Με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας.

### Παγκύπριες 2018

#### 1. α) Μέθοδος της τελικής αξίας

Πωλήσεις τελικού προϊόντος + Τελικά Αποθέματα - Αρχικά Αποθέματα

|                                                                          | €             |
|--------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Τελική αξία του προϊόντος που πουλήθηκε στους καταναλωτές                | 90.000        |
| Συν: Τελικό απόθεμα προϊόντος (1.000 + 4.000)                            | 5.000         |
| Μείον: Αρχικό απόθεμα προϊόντος (3.500 + 2.500)                          | (6.000)       |
| <b>Αξία του τελικού προϊόντος που έχει περιληφθεί στο Εγχώριο Προϊόν</b> | <b>89.000</b> |

β) Μέθοδος της προστιθέμενης αξίας

| Στάδια Παραγωγής                                                         | Πωλήσεις – (Αρχικό απόθεμα + Αγορές – Τελικό Απόθεμα) | Προστιθέμενη Αξία (€) |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------|
| Κτηνοτροφική μονάδα                                                      | 50.000 – (0+0-1.000)                                  | 51.000                |
| Γαλακτοβιομηχανία                                                        | 80.000 – (3.500+50.000-0)                             | 26.500                |
| Υπεραγορές                                                               | 90.000 – (2.500+80.000-4.000)                         | 11.500                |
| <b>Αξία του τελικού προϊόντος που έχει περιληφθεί στο Εγχώριο Προϊόν</b> |                                                       | <b>89.000</b>         |

40. Μια γεωργική επιχείρηση παράγει βαμβάκι αξίας €1.000 και το πωλεί σε ένα νηματουργείο, το οποίο μετατρέπει το βαμβάκι σε νήμα και το πωλεί σε εργοστάσιο παραγωγής υφασμάτων αντί €1.300. Το εργοστάσιο επεξεργάζεται το βαμβάκι και πωλεί τα υφάσματα σε εργοστάσιο ενδυμάτων αντί €2.000. Το εργοστάσιο μετατρέπει τα υφάσματα σε ενδύματα και τα πωλεί σε καταστήματα αντί €3.300. Τέλος, τα καταστήματα πωλούν τα βαμβακερά ενδύματα στους καταναλωτές αντί €5.000. Στα διάφορα στάδια παραγωγής υπήρχαν αρχικά και τελικά αποθέματα, όπως φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

| Στάδια Παραγωγής              | Αρχικό Απόθεμα € | Τελικό Απόθεμα € |
|-------------------------------|------------------|------------------|
| Γεωργική επιχείρηση (βαμβάκι) | .....            | 50               |
| Νηματουργείο (νήμα)           | .....            | .....            |
| Εργοστάσιο υφασμάτων          | 80               | .....            |
| Εργοστάσιο ενδυμάτων          | 100              | 120              |
| Καταστήματα πώλησης           | 150              | 180              |

Να υπολογίσετε την αξία της παραγωγής που θα συμπεριληφθεί στο εγχώριο προϊόν:

α) με τη μέθοδο της τελικής αξίας

| Στάδια Παραγωγής              | Πωλήσεις € | Αρχικό Απόθεμα € | Τελικό Απόθεμα € |
|-------------------------------|------------|------------------|------------------|
| Γεωργική επιχείρηση (βαμβάκι) | 1.000      | .....            | 50               |
| Νηματουργείο (νήμα)           | 1.300      | .....            | .....            |
| Εργοστάσιο υφασμάτων          | 2.000      | 80               | .....            |
| Εργοστάσιο ενδυμάτων          | 4.300      | 100              | 120              |
| Καταστήματα πώλησης           | 6.000      | 150              | 350              |

|                   |  |     |     |
|-------------------|--|-----|-----|
| Σύνολο αποθεμάτων |  | 330 | 470 |
|-------------------|--|-----|-----|

|                                                                 | €     |
|-----------------------------------------------------------------|-------|
| Αξία του προϊόντος που αγοράζεται από τα νοικοκυριά             | 6.000 |
| Συν: Τελικό απόθεμα προϊόντος                                   | 520   |
| Μείον: Αρχικό απόθεμα προϊόντος                                 | (330) |
| Αξία του τελικού προϊόντος που θα περιληφθεί στο Εγχώριο Προϊόν | 6.190 |

β) με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας

| Στάδια Παραγωγής                                                | Προστιθέμενη αξία                     |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Γεωργική επιχείρηση (βαμβάκι)                                   | $1.000 - (0 + 0 - 50) = 1.050$        |
| Νηματοουργείο (νήμα)                                            | $1.300 - (0 + 1.000 - 0) = 300$       |
| Εργοστάσιο υφασμάτων                                            | $2.000 - (80 + 1.300 - 0) = 620$      |
| Εργοστάσιο ενδυμάτων                                            | $4.300 - (100 + 2.000 - 120) = 2.320$ |
| Καταστήματα πώλησης                                             | $6.000 - (150 + 4.300 - 350) = 1.900$ |
| Αξία του τελικού προϊόντος που θα περιληφθεί στο Εγχώριο Προϊόν | 6.190                                 |

41. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                            | € εκ. |
|----------------------------|-------|
| Γεωργία                    | 100   |
| Βιομηχανία                 | 150   |
| Εμπόριο                    | 250   |
| Υπηρεσίες                  | 300   |
| Εισόδημα από το εξωτερικό  | 30    |
| Εισόδημα προς το εξωτερικό | 20    |
| Αποσβέσεις                 | 15    |
| Έμμεσοι Φόροι              | 6     |
| Επιδότησεις                | 2     |

Να υπολογίσετε το:

- α) Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς
- β) Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς
- γ) Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές συντελεστών

|                                           | € εκ.   |
|-------------------------------------------|---------|
| Γεωργία                                   | 100     |
| Βιομηχανία                                | 150     |
| Εμπόριο                                   | 250     |
| Υπηρεσίες                                 | 300     |
| Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς | (α) 800 |
| + Εισόδημα από το εξωτερικό               | 30      |
| - Εισόδημα προς το εξωτερικό              | (20)    |
| Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς  | (β) 810 |
| - Αποσβέσεις                              | 15      |
| Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς      | 795     |
| - Έμμεσοι Φόροι                           | (6)     |
| + Επιδοτήσεις                             | 2       |
| Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές συντελεστών | (γ) 791 |

42. Να αναφέρετε τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ΑΕΠ με την εισοδηματική μέθοδο.
43. Να εξηγήσετε ποια στοιχεία πρέπει να ληφθούν υπόψη έτσι ώστε το άθροισμα των εισοδημάτων των κατόχων συντελεστών παραγωγής να ισούται με την αξία των αγαθών και υπηρεσιών που έχουν παραχθεί.
44. Να υπογραμμίσετε όσα από τα πιο κάτω στοιχεία περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του εθνικού εισοδήματος:

|                             |                                        |
|-----------------------------|----------------------------------------|
| 1. Ενοίκια κατοικιών        | 6. Κέρδη υπεράκτιων εταιρειών          |
| 2. Συντάξεις γήρατος        | 7. Μισθοί εργαζομένων                  |
| 3. Κέρδη εταιρειών          | 8. Αποζημιώσεις ασφαλιστικών εταιρειών |
| 4. Κέρδη από κρατικό λαχείο | 9. Επιδόματα ανεργίας                  |
| 5. Τόκοι δανείων            | 10. Επιδοτήσεις                        |

45. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                                  | € εκ. |
|----------------------------------|-------|
| Μισθοί και Ημερομίσθια           | 300   |
| Ενοίκια κτιρίων                  | 100   |
| Τόκοι                            | 50    |
| Μερίσματα                        | 80    |
| Αδιανέμητα κέρδη                 | 120   |
| Κέρδη άλλων επιχειρήσεων         | 30    |
| Συντάξεις, Επιδόματα             | 12    |
| Κληρονομίες                      | 7     |
| Καθαρό Εισόδημα από το εξωτερικό | (15)  |
| Αποσβέσεις                       | 10    |
| Έμμεσοι Φόροι                    | 4     |
| Επιδοτήσεις                      | 1     |

Να υπολογίσετε το:

α) Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών

β) Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς

γ) Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς.

|                                                         | € εκ.          |
|---------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Μισθοί και Ημερομίσθια</b>                           | <b>300</b>     |
| <b>Ενοίκια κτιρίων</b>                                  | <b>100</b>     |
| <b>Τόκοι</b>                                            | <b>50</b>      |
| <b>Μερίσματα</b>                                        | <b>80</b>      |
| <b>Αδιανέμητα κέρδη</b>                                 | <b>120</b>     |
| <b>Κέρδη άλλων επιχειρήσεων</b>                         | <b>30</b>      |
| <b>Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b>     | <b>680</b>     |
| <b>+ Αποσβέσεις</b>                                     | <b>10</b>      |
| <b>Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b> | <b>(α) 690</b> |
| <b>+ Καθαρό Εισόδημα από το εξωτερικό</b>               | <b>(15)</b>    |
| <b>Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b>  | <b>675</b>     |
| <b>+ Έμμεσοι Φόροι</b>                                  | <b>4</b>       |
| <b>- Επιδοτήσεις</b>                                    | <b>(1)</b>     |
| <b>Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>       | <b>(γ) 678</b> |

|                                        |         |
|----------------------------------------|---------|
| - Αποσβέσεις                           | (10)    |
| Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς | (β) 668 |

\* Οι συντάξεις, τα επιδόματα και οι κληρονομιές δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ, γιατί δεν αποτελούν αμοιβές συντελεστών παραγωγής στην τρέχουσα παραγωγή (αποτελούν απλά μεταβιβαστικές πληρωμές).

46. Να δώσετε τον ορισμό του:

- α) εθνικού
- β) προσωπικού και
- γ) διαθέσιμου εισοδήματος.

47. Πώς υπολογίζεται το προσωπικό και το διαθέσιμο εισόδημα όταν δίνεται το εθνικό εισόδημα;

48. Τα κέρδη από το κρατικό λαχείο υπολογίζονται στο εθνικό ή στο προσωπικό εισόδημα; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Τα κέρδη από το κρατικό λαχείο δεν υπολογίζονται στο εθνικό εισόδημα γιατί δεν αποτελούν αμοιβή συντελεστή παραγωγής για τη συμμετοχή τους στην τρέχουσα παραγωγή. Υπολογίζονται όμως στο προσωπικό εισόδημα, αφού αποτελούν εισόδημα που απολαμβάνουν τα άτομα ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους ή όχι στην τρέχουσα παραγωγή.

49. Να υπογραμμίσετε το ΟΡΘΟ:

Το Εθνικό Εισόδημα είναι έννοια ταυτόσημη με:

- α) Το Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών
- β) Το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς
- γ) Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών
- δ) Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς.

50. Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για μια υποθετική οικονομία:

|                                                 | € εκ. |
|-------------------------------------------------|-------|
| Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς      | 400   |
| Ιδιωτική Κατανάλωση                             | 255   |
| Έμμεσοι Φόροι                                   | 10    |
| Αδιανέμητα Κέρδη                                | 30    |
| Συντάξεις                                       | 15    |
| Επιδόματα                                       | 5     |
| Επιδότησεις                                     | 3     |
| Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) | 20    |
| Φόρος εισοδήματος                               | 70    |
| Αποσβέσεις                                      | 4     |
| Κληρονομίες                                     | 6     |

Να υπολογίσετε:

- α) Το Εθνικό Εισόδημα
- β) Το Προσωπικό Εισόδημα
- γ) Το Διαθέσιμο Εισόδημα
- δ) Το ποσό της Αποταμίευσης.

|                                                            | €<br>εκ.       |
|------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>          | <b>400</b>     |
| - Αποσβέσεις                                               | (4)            |
| <b>Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>              | <b>396</b>     |
| - Έμμεσοι Φόροι                                            | (10)           |
| + Επιδότησεις                                              | 3              |
| <b>Εθνικό Εισόδημα (Καθαρό Εθνικό Εισόδ σε τιμές συντ)</b> | <b>(α) 389</b> |
| - Αδιανέμητα Κέρδη                                         | (30)           |
| + Μεταβιβαστικές πληρωμές (15 + 5 + 6)                     | 26             |
| <b>Προσωπικό Εισόδημα</b>                                  | <b>(β) 385</b> |
| - Άμεσοι φόροι (φόρος εισοδήματος)                         | (70)           |
| - Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ)          | (20)           |
| <b>Διαθέσιμο Εισόδημα</b>                                  | <b>(γ) 295</b> |
| - Ιδιωτική Κατανάλωση                                      | (255)          |
| <b>Ιδιωτική Αποταμίευση</b>                                | <b>(δ) 40</b>  |

51. Να αναφέρετε τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ΑΕΠ με τη μέθοδο της δαπάνης.
52. Να αναφέρετε τις δαπάνες της οικονομίας οι οποίες θεωρούνται ως επενδυτικές. Πότε η ακαθάριστη επένδυση είναι θετική και πότε αρνητική;

**Επένδυση είναι:**

- α) Οι δαπάνες των επιχειρήσεων και του κράτους για κεφαλαιουχικό εξοπλισμό  
β) Τα αποθέματα των επιχειρήσεων που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια ενός έτους  
γ) Η απόκτηση νέων κατοικιών από τα νοικοκυριά.

Η ακαθάριστη επένδυση θεωρείται θετική, όταν κατά τη διάρκεια του έτους παρατηρείται αύξηση στα αποθέματα των επιχειρήσεων, ενώ αντίθετα θεωρείται αρνητική όταν παρατηρείται μείωση στα αποθέματα.

53. Να εξηγήσετε αν οι μεταβιβαστικές πληρωμές για τον υπολογισμό του ΑΕΠ περιλαμβάνονται ή όχι στη Δημόσια Κατανάλωση.

**Οι μεταβιβαστικές πληρωμές δεν περιλαμβάνονται στη Δημόσια Κατανάλωση γιατί δεν πληρώνονται για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών κατά την τρέχουσα χρονιά.**

54. Ένας Κύπριος αγοράζει από τη Γερμανία ένα αυτοκίνητο αξίας €10.000. Να αναφέρετε πώς η αξία του αυτοκινήτου θα επηρεάσει τις καθαρές εξαγωγές της Κύπρου και της Γερμανίας.

**Η αξία του αυτοκινήτου προκαλεί μείωση στις καθαρές εξαγωγές της Κύπρου, αφού αυξάνονται οι εισαγωγές στην Κύπρο. Αντίθετα, αυξάνει τις καθαρές εξαγωγές της Γερμανίας, αφού αυξάνονται οι εξαγωγές της Γερμανίας.**

**\* Καθαρές εξαγωγές = Εξαγωγές - Εισαγωγές**

55. Ο Γιάννης αγοράζει μια υφιστάμενη κατοικία. Να εξηγήσετε αν η αξία της κατοικίας αυτής αποτελεί επένδυση για τον Γιάννη και για την οικονομία. Η αξία της κατοικίας θα περιλαμβάνεται ή όχι στον υπολογισμό του ΑΕΠ με τη μέθοδο της Δαπάνης;

**Η αξία της υφιστάμενης κατοικίας αποτελεί επένδυση για τον Γιάννη, αλλά δεν αποτελεί επένδυση για την οικονομία, γιατί δεν αυξάνεται το κεφάλαιο της. Αποτελεί απλά μια μεταβίβαση κυριότητας κεφαλαιουχικού αγαθού από ένα άτομο σε άλλο. Η αξία της κατοικίας δεν θα περιληφθεί στον υπολογισμό του ΑΕΠ με τη μέθοδο της δαπάνης, γιατί έχει περιληφθεί στο ΑΕΠ της χρονιάς κατά την οποία κτίστηκε.**

56. Να εξηγήσετε γιατί κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ με τη μέθοδο της Δαπάνης, οι εξαγωγές προστίθενται και οι εισαγωγές αφαιρούνται.

**Οι εξαγωγές κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ με τη μέθοδο της δαπάνης προστίθενται γιατί αποτελούν παραγωγή της εγχώριας οικονομίας. Αντίθετα, οι εισαγωγές αφαιρούνται γιατί αποτελούν παραγωγή άλλων χωρών.**

57. Δίνονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία για μια οικονομία:

|                                          | € εκ. |
|------------------------------------------|-------|
| Καταναλωτικές δαπάνες νοικοκυριών        | 280   |
| Επενδυτικές δαπάνες από τις επιχειρήσεις | 320   |
| Αύξηση αποθεμάτων επιχειρήσεων           | 20    |
| Κρατική Κατανάλωση                       | 650   |
| Κρατικές Επενδύσεις                      | 830   |
| Συντάξεις, επιδόματα                     | 80    |
| Αγορά νέων κατοικιών από ιδιώτες         | 120   |
| Εισαγωγές                                | 740   |
| Εξαγωγές                                 | 410   |
| Έμμεσοι Φόροι                            | 25    |
| Καθαρό Εισόδημα από εξωτερικό            | 20    |
| Αποσβέσεις                               | 4     |
| Επιδότησεις                              | 2     |
| Δωρεές                                   | 1     |

Να υπολογίσετε την:

α) Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε τιμές αγοράς

β) Καθαρή Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς

β) Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη σε τιμές συντελεστών.

|                                               | € εκ.     |
|-----------------------------------------------|-----------|
| Καταναλωτικές δαπάνες νοικοκυριών             | 280       |
| Κρατική Κατανάλωση                            | 650       |
| Επενδυτικές δαπάνες από τις επιχειρήσεις      | 320       |
| Κρατικές Επενδύσεις                           | 830       |
| Αγορά νέων κατοικιών από ιδιώτες              | 120       |
| Αύξηση αποθεμάτων επιχειρήσεων                | 20        |
| Καθαρές Εξαγωγές (740 – 410)                  | (330)     |
| Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε τιμές αγοράς     | (α) 1.890 |
| - Αποσβέσεις                                  | (4)       |
| Καθαρή Εγχώρια Δαπάνη σε τιμές αγοράς         | 1.886     |
| + Καθαρό Εισόδημα από εξωτερικό               | 20        |
| Καθαρή Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς          | (β) 1.906 |
| + Αποσβέσεις                                  | 4         |
| Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς      | 1.910     |
| - Έμμεσοι Φόροι                               | (25)      |
| + Επιδοτήσεις                                 | 2         |
| Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη σε τιμές συντελεστών | (γ) 1.887 |

\*Οι συντάξεις, τα επιδόματα και οι δωρεές δεν λαμβάνονται υπόψη γιατί δεν πληρώνονται σαν αντάλλαγμα για τη συμμετοχή τους στην τρέχουσα παραγωγή.

58. Να επιλέξετε την ΟΡΘΗ απάντηση:

Η Καθαρή Επένδυση είναι αρνητική όταν:

- α) Η παραγωγικότητα της οικονομίας μειώνεται
- β) Η οικονομία παράγει τόσα κεφαλαιουχικά αγαθά όσα είναι απαραίτητα για να αντικατασταθούν τα φθαρμένα
- γ) Η ακαθάριστη επένδυση είναι μεγαλύτερη από τις αποσβέσεις
- δ) Οι αποσβέσεις είναι μεγαλύτερες από την ακαθάριστη επένδυση.

59. Δίνονται τα ακόλουθα στοιχεία για τη μέτρηση της παραγωγής μιας υποθετικής οικονομίας:

α) Με βάση τη **μέθοδο της παραγωγής**:

|                         | <b>€ εκ.</b> |
|-------------------------|--------------|
| Γεωργία                 | 165          |
| Βιομηχανία              | 240          |
| Εμπόριο                 | 180          |
| Έμμεσοι φόροι           | 60           |
| Άμεσοι φόροι            | 70           |
| Αποσβέσεις              | 15           |
| Επιδότησεις             | 20           |
| Εισφορές στο Τ.Κ.Α.     | 10           |
| Συντάξεις               | 50           |
| Εισόδημα από εξωτερικό  | 8            |
| Εισόδημα προς εξωτερικό | 10           |
| Υπηρεσίες               | 100          |
| Κατασκευές              | 135          |
| Παραγωγή Ενέργειας      | 70           |
| Επιδόματα               | 12           |

Να υπολογίσετε το:

- α) Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς
- β) Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς
- γ) Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές συντελεστών.

|                                           | € εκ.   |
|-------------------------------------------|---------|
| Γεωργία                                   | 165     |
| Βιομηχανία                                | 240     |
| Εμπόριο                                   | 180     |
| Υπηρεσίες                                 | 100     |
| Κατασκευές                                | 135     |
| Παραγωγή Ενέργειας                        | 70      |
| Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς | (α) 890 |
| + Εισόδημα από εξωτερικό                  | 8       |
| - Εισόδημα προς εξωτερικό                 | (10)    |
| Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς  | (β) 888 |
| - Αποσβέσεις                              | (15)    |
| Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές αγοράς      | 873     |
| - Έμμεσοι φόροι                           | (60)    |
| + Επιδοτήσεις                             | 20      |
| Καθαρό Εθνικό Προϊόν σε τιμές συντελεστών | (γ) 833 |

β) Με βάση την εισοδηματική μέθοδο:

|                                                          | € εκ |
|----------------------------------------------------------|------|
| Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ)          | 10   |
| Κέρδη μετοχικών εταιρειών προτού αφαιρεθούν τα μερίσματα | 275  |
| Αποσβέσεις                                               | 15   |
| Επιδοτήσεις                                              | 20   |
| Ενοίκια                                                  | 40   |
| Συντάξεις                                                | 50   |
| Επιδόματα                                                | 12   |
| Κέρδη άλλων επιχειρήσεων (όχι Μετοχικών)                 | 140  |
| Μισθοί και Ημερομίσθια Υπαλλήλων                         | 350  |
| Εισόδημα από το Εξωτερικό                                | 8    |
| Εισόδημα προς το Εξωτερικό                               | 10   |
| Τόκοι                                                    | 30   |
| Άμεσοι Φόροι                                             | 70   |
| Μερίσματα                                                | 200  |
| Έμμεσοι Φόροι                                            | 60   |

Να υπολογίσετε το:

α) Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές αγοράς

β) Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς

γ) Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών.

|                                                                 | € εκ           |
|-----------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Κέρδη μετοχικών εταιρειών προτού αφαιρεθούν τα μερίσματα</b> | <b>275</b>     |
| <b>Ενοίκια</b>                                                  | <b>40</b>      |
| <b>Κέρδη άλλων επιχειρήσεων (όχι Μετοχικών)</b>                 | <b>140</b>     |
| <b>Μισθοί και Ημερομίσθια Υπαλλήλων</b>                         | <b>350</b>     |
| <b>Τόκοι</b>                                                    | <b>30</b>      |
| <b>Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b>             | <b>835</b>     |
| <b>+ Αποσβέσεις</b>                                             | <b>15</b>      |
| <b>Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b>         | <b>850</b>     |
| <b>+ Έμμεσοι Φόροι</b>                                          | <b>60</b>      |
| <b>- Επιδοτήσεις</b>                                            | <b>(20)</b>    |
| <b>Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>              | <b>(α) 890</b> |
| <b>+ Εισόδημα από το Εξωτερικό</b>                              | <b>8</b>       |
| <b>- Εισόδημα προς το Εξωτερικό</b>                             | <b>(10)</b>    |
| <b>Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>               | <b>(β) 888</b> |
| <b>- Αποσβέσεις</b>                                             | <b>(15)</b>    |
| <b>Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές αγοράς</b>                   | <b>873</b>     |
| <b>- Έμμεσοι Φόροι</b>                                          | <b>(60)</b>    |
| <b>+ Επιδοτήσεις</b>                                            | <b>20</b>      |
| <b>Καθαρό Εθνικό Εισόδημα σε τιμές συντελεστών</b>              | <b>(γ) 833</b> |

\*Τα μερίσματα δεν λαμβάνονται υπόψη γιατί ήδη περιλαμβάνονται στα κέρδη των εταιρειών

\*\* Οι συντάξεις και τα επιδόματα δεν λαμβάνονται υπόψη γιατί δεν αποτελούν αμοιβή κανενός συντελεστή παραγωγής (εισόδημα) για τη συμμετοχή του στην τρέχουσα παραγωγή

γ) Με βάση τη μέθοδο της δαπάνης:

|                                                 | € εκ |
|-------------------------------------------------|------|
| Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) | 10   |
| Δαπάνες καταναλωτών                             | 180  |
| Αποσβέσεις                                      | 15   |
| Επιδοτήσεις                                     | 20   |
| Ακαθάριστες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις   | 410  |
| Αύξηση στα αποθέματα                            | 15   |
| Συντάξεις                                       | 50   |
| Επιδόματα                                       | 12   |
| Δημόσια Κατανάλωση                              | 250  |
| Κρατικές Υποτροφίες                             | 6    |
| Εισόδημα από το Εξωτερικό                       | 8    |
| Εισόδημα προς το Εξωτερικό                      | 10   |
| Εξαγωγές                                        | 45   |
| Εισαγωγές                                       | 10   |
| Άμεσοι Φόροι                                    | 70   |
| Έμμεσοι Φόροι                                   | 60   |

Να υπολογίσετε την:

- α) Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε τιμές αγοράς
- α) Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς
- β) Καθαρή Εθνική Δαπάνη σε τιμές συντελεστών.

|                                               | € εκ    |
|-----------------------------------------------|---------|
| Δαπάνες καταναλωτών                           | 180     |
| Δημόσια Κατανάλωση                            | 250     |
| Ακαθάριστες ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις | 410     |
| Αύξηση στα αποθέματα                          | 15      |
| + Εξαγωγές                                    | 45      |
| - Εισαγωγές                                   | (10)    |
| Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε τιμές αγοράς     | (α) 890 |
| Εισόδημα από το Εξωτερικό                     | 8       |
| Εισόδημα προς το Εξωτερικό                    | (10)    |
| Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς      | (β) 888 |
| - Αποσβέσεις                                  | (15)    |
| Καθαρή Εθνική Δαπάνη σε τιμές αγοράς          | 873     |
| - Έμμεσοι Φόροι                               | (60)    |
| + Επιδοτήσεις                                 | 20      |
| Καθαρή Εθνική Δαπάνη σε τιμές συντελεστών     | (γ) 833 |

\*Οι συντάξεις, τα επιδόματα και οι κρατικές υποτροφίες δεν λαμβάνονται υπόψη γιατί δεν πληρώνονται σαν αντάλλαγμα για τη συμμετοχή τους στην τρέχουσα παραγωγή.

60. Να εξηγήσετε σε συντομία τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ.
61. Να εξηγήσετε γιατί οι υπηρεσίες της νοικοκυράς δεν περιλαμβάνονται στο εγχώριο εισόδημα ενώ της οικιακής βοηθού περιλαμβάνονται.

Η αξία των υπηρεσιών που προσφέρονται από τη νοικοκυρά δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του ΑΕΠ γιατί υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες για τον υπολογισμό της αξίας τους. Οι υπηρεσίες της οικιακής βοηθού περιλαμβάνονται στο εγχώριο εισόδημα, γιατί το εισόδημα της αποτελεί αμοιβή συντελεστή παραγωγής (εργασία) για τη συμμετοχή του στην τρέχουσα παραγωγή.

62. Ο Γιώργος, ένας κηπουρός, κουρεύει το γρασίδι στο σπίτι της Μαρίας και αμείβεται με €100. Μετά από ένα χρόνο ο Γιώργος και η Μαρία παντρεύονται και ο Γιώργος εξακολουθεί να κουρεύει το γρασίδι. Η αμοιβή του Γιώργου περιλαμβάνεται στο εγχώριο εισόδημα πριν και μετά τον γάμο του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Η αμοιβή του Γιώργου πριν από το γάμο του περιλαμβάνεται στο εγχώριο εισόδημα γιατί αποτελεί αμοιβή συντελεστή παραγωγής (εργασία) για τη συμμετοχή του στην τρέχουσα παραγωγή. Μετά τον γάμο του όμως, δεν περιλαμβάνεται στο εγχώριο εισόδημα γιατί αποτελεί υπηρεσία προς το δικό

του νοικοκυριό (οικιακή παραγωγή), γι' αυτό είναι δύσκολος ο υπολογισμός της αξίας της.

63. Ένας ελαιοπαραγωγός παράγει 100 λίτρα λάδι, πωλεί τα 80 και καταναλώνει με την οικογένειά του τα 20 λίτρα. Στον υπολογισμό του ΑΕΠ θα περιληφθεί η αξία των 20, των 80 ή των 100 λίτρων; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

**Στον υπολογισμό του ΑΕΠ θα περιληφθεί η αξία των 80 λίτρων γιατί μόνο αυτή η ποσότητα περνά μέσα από τις αγορές. Κανονικά θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη και η αξία των 20 λίτρων (ιδιοκατανάλωση) αλλά δεν υπάρχουν στοιχεία για τον υπολογισμό της.**

64. Το ΑΕΠ μιας οικονομίας σε τρέχουσες τιμές ήταν το 2010 €500 εκ. και το 2015 €600 εκ. Να εξηγήσετε πού μπορεί να οφείλεται η αύξηση αυτή.

**Αυτό μπορεί να οφείλεται σε τρεις λόγους:**

- α) η οικονομία παράγει περισσότερα προϊόντα, ή
- β) τα αγαθά και οι υπηρεσίες πωλούνται σε ψηλότερες τιμές ή
- γ) η οικονομία παράγει περισσότερα προϊόντα και πωλούνται σε ψηλότερες τιμές.

65. Τι είναι ο αποπληθωρισμός και πώς επιτυγχάνεται;

66. Δίνονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία για μια οικονομία:

| Έτος | Δείκτης Τιμών | ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές € εκ. |
|------|---------------|------------------------------|
| 2015 | 100           | 360                          |
| 2016 | 160           | 480                          |
| 2017 | 130           | 520                          |

Να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

- i) Ποιο από τα πιο πάνω έτη είναι το έτος βάσης; Πώς το αναγνωρίζετε;  
**Το έτος βάσης είναι το 2015. Αναγνωρίζεται γιατί έχει δείκτη τιμών 100 μονάδες.**
- ii) Ο δείκτης τιμών το 2017 ήταν 130 μονάδες. Να εξηγήσετε τι δείχνει ο δείκτης αυτός

**Ο δείκτης μας πληροφορεί ότι, το 2017 το γενικό επίπεδο των τιμών αυξήθηκε κατά 30% (130-100) από το έτος βάσης.**

iii) Το 2017 το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές ήταν €520 εκ. Να εξηγήσετε τι δηλώνει το ποσό αυτό

**Το ποσό αυτό δηλώνει ότι, η αξία των αγαθών και υπηρεσιών που παρήχθησαν το 2017 με τις τιμές που επικρατούσαν το 2017 ήταν €520 εκ.**

Να υπολογίσετε:

α) Το ΑΕΠ του 2016 σε σταθερές τιμές του 2015

β) Το ΑΕΠ του 2017 σε σταθερές τιμές του 2015

γ) Την πραγματική μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ των ετών 2015 και 2017

δ) Την πραγματική ποσοστιαία μεταβολή μεταξύ των ετών 2015 και 2017.

$$\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές} = \frac{\text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} \times 100}{\text{Δείκτης τιμών}}$$

α) 2016    ΑΕΠ σε σταθερές τιμές =  $\frac{480 \times 100}{160} = €300 \text{ εκ.}$

β) 2017    ΑΕΠ σε σταθερές τιμές =  $\frac{520 \times 100}{130} = €400 \text{ εκ.}$

2015    ΑΕΠ σε σταθερές τιμές =  $\frac{360 \times 100}{100} = €360 * \text{ εκ.}$

\* Στο έτος βάσης οι τρέχουσες τιμές = σταθερές τιμές (αφού ο Δείκτης τιμών είναι 100 μονάδες)

γ)

|      | ΑΕΠ σε σταθερές τιμές    |
|------|--------------------------|
| 2015 | 360                      |
| 2017 | 400                      |
|      | 40 εκ. Πραγματική αύξηση |

δ)

| ΑΕΠ σε σταθερές τιμές | Αύξηση |
|-----------------------|--------|
| 360                   | 40     |
| 100                   | X ;    |

$$360X = 40 \cdot 100 \quad X = \frac{4.000}{360} \quad X = 11,11\% \text{ Πραγματική Ποσοστιαία Αύξηση}$$

67. Δίνονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία που αφορούν την οικονομία μιας χώρας:

| Έτος | Δείκτης Τιμών | ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές εκ.€ | ΑΕΠ σε σταθερές τιμές εκ.€ |
|------|---------------|-----------------------------|----------------------------|
| 2015 | 130           | ;                           | 200                        |
| 2016 | 160           | 480                         | ;                          |
| 2017 | ;             | 360                         | 300                        |

Ζητείται:

- Να συμπληρώσετε τον πιο πάνω πίνακα. (Να δείξετε τους υπολογισμούς σας)
- Να υπολογίσετε την πραγματική μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ των ετών 2016 και 2017.
- Να υπολογίσετε την πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ των ετών 2015 και 2017.
- Το 2017 το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ήταν €300 εκ. Να εξηγήσετε τι δηλώνει το ποσό αυτό.
- Αν ο μισθός ενός υπαλλήλου το 2015 ήταν €26.000 τον χρόνο και το 2016 ήταν €28.000, να εξηγήσετε αν η οικονομική του κατάσταση βελτιώθηκε ή χειροτέρευσε.

α)

| Έτος | Δείκτης Τιμών | ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές εκ.€ | ΑΕΠ σε σταθερές τιμές εκ.€ |
|------|---------------|-----------------------------|----------------------------|
| 2015 | 130           | 260                         | 200                        |
| 2016 | 160           | 480                         | 300                        |
| 2017 | 120           | 360                         | 300                        |

$$\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές} = \frac{\text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} \times 100}{\text{Δείκτης τιμών}}$$

$$2015 \quad 200 = \frac{\text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} \times 100}{130} \quad \text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} \times 100 = 200 \times 130$$

$$\text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} = \frac{2.600}{100} \quad \text{ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές} = \text{€}260 \text{ εκ.}$$

$$2016 \quad \text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές} = \frac{480 \times 100}{160} \quad \text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές} = \frac{4.800}{160}$$

$$\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές} = \text{€}300 \text{ εκ.}$$

$$2017 \quad 300 = \frac{360 \times 100}{\text{Δείκτης τιμών}} \quad 300 \times \text{Δείκτης τιμών} = 360 \times 100$$

$$\text{Δείκτης τιμών} = \frac{360 \times 100}{300} \quad \text{Δείκτης τιμών} = 120 \text{ μονάδες}$$

β)

|      | ΑΕΠ σε σταθερές τιμές       |
|------|-----------------------------|
| 2016 | 300                         |
| 2017 | 300                         |
|      | Μηδέν εκ. Πραγματική αύξηση |

γ)

|      | ΑΕΠ σε σταθερές τιμές     |
|------|---------------------------|
| 2016 | 200                       |
| 2017 | 300                       |
|      | 100 εκ. Πραγματική αύξηση |

| ΑΕΠ σε σταθερές τιμές | Αύξηση |
|-----------------------|--------|
| 200                   | 100    |
| 100                   | X ;    |

$$200X = 100 \cdot 100 \quad X = \frac{10.000}{200} \quad X = 50\% \text{ Πραγματική Ποσοστιαία Αύξηση}$$

δ) Το 2017 το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ήταν €300 εκ. Αυτό δηλώνει ότι η παραγωγή του 2017 με τις τιμές που επικρατούσαν το έτος βάσης ήταν €300 εκ., δηλαδή, αν οι τιμές έμεναν σταθερές όπως στο έτος βάσης, η αξία της παραγωγής το 2017 θα ήταν €300 εκ. και όχι €360 εκ.

$$\varepsilon) \text{ Μισθός σε σταθερές τιμές} = \frac{\text{Μισθός σε τρέχουσες τιμές} \times 100}{\text{Δείκτης τιμών}}$$

$$2015 \text{ Μισθός σε σταθερές τιμές} = \frac{26.000 \times 100}{130}$$

$$\text{Μισθός σε σταθερές τιμές} = \text{€}20.000$$

$$2016 \text{ Μισθός σε σταθερές τιμές} = \frac{28.000 \times 100}{160}$$

$$\text{Μισθός σε σταθερές τιμές} = \text{€}17.500$$

Η οικονομική του κατάσταση χειροτέρευσε, αφού ο μισθός του σε σταθερές τιμές μειώθηκε. Αυτό σημαίνει ότι ο εργαζόμενος το 2016 με εισόδημα €28.000 μπορούσε να αγοράζει λιγότερα προϊόντα από ότι μπορούσε να αγοράσει με €26.000 το 2015.